

Komu dáváme naději?

- Dětem i dospělým, jejichž život ohrožují poruchy krve tvorby, imunity a metabolismu. Transplantace kostní dřeně je pak jediná a velmi účinná léčba – u dětí se 70 až 80procentní úspěšností, u dospělých s 30 až 80procentní (ovlivněno diagnózou, pokročilostí choroby i věkem pacienta).
- Ročně je diagnostikováno cca 1 000 nových pacientů, kteří by transplantaci kostní dřeně potřebovali.
- V roce 2011 bylo v České republice provedeno celkem 554 transplantací krvinek buněk:
 - z nich 342 autologních (vlastním štěpem pacienta),
 - 212 alogenních (od dárce), z toho
 - 49 od příbuzného dárce,
 - 163 od nepříbuzného dárce.

Jak je registr dárců krvinek buněk velký?

V naší republice je v databázi registrů zařazeno celkem asi 60 000 dobrovolníků. Vzhledem k tomu, že ČNRDD spolupracuje s Českým registrem dárců krvinek buněk, Institutem klinické a experimentální medicíny IKEM a s více než 60 obdobnými institucemi po celém světě, tvoří potenciální dárce již téměř dvacetimilionovou skupinu.

Jak reálná je šance ke skutečnému dárce krvinek buněk?

Vzhledem k tomu, že mezi lidmi jsou miliony různých variant transplantacích znaků, je velmi obtížné najít vhodného dárce. Z registrovaných českých dárců podstoupí ročně konfirmační (potvrzující) vyšetření pro konkrétního dárce asi jen 1 % z nich a skutečný odběr pak podstoupí asi polovina z těchto předem vybraných.

Každý můžeme dát naději!

„Od 18 let daruji krev. Z letáku v transfuzní stanici jsem se dozvěděl o Českém národním registru dárců dřeně, kam jsem se nechal zapsat. Po několika letech jsem byl vyhodnocený jako vhodný dárce a ve Fakultní nemocnici v Plzni jsem daroval krvinek buňky. Nadace pro transplantace kostní dřeně podporuje nejen toto dárce, ale i pacientské kluby, vzdělávání v hematologii, investice do vybavení pracovišť a příslušný výzkum. A k tomu potřebuje prostředky i spolupracovníky. Napadlo mě tedy pokusit se oslovit potenciální dárce kostní dřeně – příslušníky Armády České republiky, aby se nechali zapsat do Českého národního registru dárců dřeně, a podpořili tak projekt Armáda dává naději,“ říká rotný Tomáš Johanides ze 43. výsadkového mechanizovaného praporu v Chrudimi.

Jak? Tím, že svou výzvu spojil s výstavou fotografií ze vzdáleného Afghánistánu. Společně s majorkou Jolanou Fedorkovou z Velitelství společných sil Olomouc v ní přiblíží momenty, které tu oba zachytili během svého pobytu v zahraniční misi v rámci provinčního rekonstrukčního týmu Lógar, jenž pomáhá místní vládě a obyvatelstvu v oblastech bezpečnosti, zemědělství, vodního hospodářství, školství, zdravotnictví apod. Výstavu pojmenovali Život s nadějí, neboť ho zde tak viděli a prožili. A byli by rádi, kdybyste podobnou naději, tentokrát lidem s vážným onemocněním krve, nabídli i vy.

Více informací na

www.army.cz www.kostnidren.cz

Armáda dává naději

Projekt s tímto názvem je výsledkem spolupráce Ministerstva obrany České republiky, Armády České republiky, Ústřední vojenské nemocnice – Vojenské fakultní nemocnice Praha, Nadace pro transplantace kostní dřeně a Českého národního registru dárců dřeně.

Smyslem projektu je vybídnout potenciální dárce kostní dřeně – příslušníky resortu obrany, ale i další občany České republiky, aby se nechali zapsat do Českého národního registru dárců dřeně, a přinesli tak větší naději na uzdravení nemocným leukémií (včetně malých dětí) u nás i v zahraničí. K projektu se může připojit každý občan ČR, nemusí být příslušníkem resortu obrany. Každý z nás může dát naději.

Kdo může do registru dárců kostní dřene vstoupit?

- Každý, kdo je ochoten darovat své krve tvorné buňky dobrovolně, anonymně a bezplatně.
- Každý, kdo má dobrý zdravotní stav (obdobný jako u dárců krve).
- Každý ve věku mezi 18 a 35 lety.

Proč je velký zájem o příslušníky resortu obrany a armády?

- Jde o rozsáhlou cílovou skupinu, u níž lze předpokládat vhodný věk, zdraví i ochotu pomáhat.
- Podobný program podporují i armády v jiných zemích světa, např. v USA nebo v Izraeli.

Kde se mohou zájemci z resortu obrany přihlásit?

Rozhodnete-li se jako příslušník nebo příslušnice resortu obrany (VZP nebo o. z.) pro dobrovolné dárcovství kostní dřene, přihlásíte se na příslušném spádovém vojenském zdravotnickém zařízení.

Zde s vámi lékař provede vstupní pohovor, vyplníte společně dotazník a budete informováni o místě provedení základního orientačního vyšetření (odběru).

Pokud během vyšetření nebude shledána zdravotní nezpůsobilost pro dárcovství kostní dřene, budou vaše údaje o genetických znacích ze vstupního vyšetření zařazeny do databáze registru dárců.

Při zjištění předběžné shody vašich údajů z registru s pacientem budou u vás provedeny podrobnější krevní testy, které upřesní míru shody a zmapují váš aktuální zdravotní stav, a následně bude proveden odběr krve tvorných buněk z pánevních kostí na specializovaném pracovišti.

Mohou se přihlásit i další občané ČR?

Ano, přihlásit se může každý, kdo splňuje příslušné podmínky.

Kde se lze přihlásit?

- Hlásit se lze přímo v deseti dárcovských centrech Českého národního registru dárců dřene (ČNRDD), např. v ÚVN Praha, nebo v dalších více než 30 menších transfuzních odděleních, tzv. náběrových centrech, jejichž seznam je na www.kostnidren.cz/registr/kontakty/darcovska-centra.php.
- Další možností je vyplnit elektronický formulář na webu ČNRDD www.kostnidren.cz/registr/darci/prihlaska.php a domluvit termín a čas vyšetření a odběru vzorku krve.

Jak přihlášení probíhá?

Nejprve vyplníte zdravotní dotazník a podepíšete tzv. informovaný souhlas se zařazením do registru dárců a uschováním vaší DNA. Poté se provede odběr vzorku krve ze žíly (1 zkumavka, tj. cca 2 ml). To vše trvá zhruba 15 minut.

Co se děje po registraci?

Z odebraného vzorku DNA jsou zjištěny vaše transplantační znaky (tzv. HLA antigeny), které jsou zapsány do počítačové databáze registru dárců. V ní pak zůstávají pro případ výběru ke konkrétnímu pacientovi, jehož znaky jsou shodné s vašimi.

V databázi budete evidováni do doby, dokud členství v registru sami neukončíte, nastanou-li u vás trvalé zdravotní překážky a nebo do vašich 60 let.

Co se stane, budete-li vybrán pro konkrétního nemocného?

V případě zjištění předběžné shody vašich transplantačních znaků s pacientem se provádějí podrobnější krevní testy, které upřesní míru shody. Je-li tato shoda potvrzena a trvá-li i nadále váš zájem podstoupit odběr kostní dřene anebo periferních krve tvorných buněk, provede se celkové vyšetření vašeho zdravotního stavu (odběry krve, RTG srdce a plic, EKG). Současně vás lékař podrobně seznámí se způsobem odběru, možnými komplikacemi a časovým plánem odběru. Na závěr podepíšete informované souhlasy. Teprve poté je možné provést samotný odběr krve tvorných buněk.

Jak se krve tvorné buňky odebírají?

V současnosti se krve tvorné buňky získávají dvěma způsoby:

1. Odběrem kostní dřene z pánevních kostí

- vpichy do pánevních kostí a odsátím kostní dřene, celkově 1 000 až 1 500 ml (podle váhy dárce),
- v celkové narkóze na operačním sále,
- za 3denního pobytu na lůžkovém oddělení specializovaného odběrového centra.

Po odběru přetrvává u dárců několik dní bolestivost v místě vpichů do pánevních kostí. Stav dárce se vrací do normálu do 7 až 14 dnů.

2. Odběrem stimulovaných kmenových buněk z periferní krve

- tomu předchází nutná stimulace krve tvorby – 4 dny před odběrem dostává dárce podkožní injekce růstového faktoru G-CSF, jehož účinkem se krve tvorné buňky z kostní dřene vyplaví do krevního oběhu,

- poté se na specializovaném pracovišti provede odběr nastimulovaných krve tvorných buněk ze žíly pomocí separátoru (bez nutnosti narkózy),
- tato procedura trvá několik hodin; v případě nedostatečného množství odebraných buněk je třeba následující den provést ještě kratší doplňující odběr.

V tomto případě může během aplikace injekcí G-CSF dojít u dárce přechodně k vedlejším reakcím jako pobolívání v kostech a v křiči, bolestem hlavy, zvýšené teplotě nebo únave (stav podobný chřipce). Tyto potíže krátce po odběru odezní.

Jaká je péče o dárce po odběru?

Zdravotní stav dárců je po odběru kostní dřene i stimulovaných kmenových buněk z periferní krve dlouhodobě sledován. Dárci jsou zváni také na kontrolní vyšetření krve.

Co je třeba také vědět?

- V souvislosti s předodběrovým vyšetřením nebo samotným odběrem krve tvorných buněk jsou dárce v plné výši uhrazeny cestovní náklady jeho zdravotní pojišťovnou.
- Dárce je osvobozen od regulačních poplatků při všech vyšetřeních i hospitalizaci souvisejících s odběrem.
- Podle zákoníku práce má dárce jako zaměstnanec právo čerpat na všechna potřebná vyšetření v souvislosti s odběrem až 4 dny (96 hodin) plně placeného pracovního volna.
- Podle daňového zákona může dárce při výpočtu roční daně z příjmu uplatnit, stejně jako při dárcovství krve, odečet až 4 000 Kč jako uznaný dar poskytnutý pro zdravotnické účely. Příslušná potvrzení dárce vydává lékař odběrového centra při propuštění z nemocnice.
- Český národní registr dárců dřene zaručuje svými standardy zachování veškerých opatření k ochraně bezpečnosti dárců, kteří se na jeho programu podílejí. Zodpovídá za to, že je každému dárce vysvětlen proces darování dřene tak, aby mu dobře porozuměl, že je každému dárce při odběru krve tvorných buněk i po něm věnována maximální možná lékařská péče a pozornost a že je přísně chráněna důvěrnost všech osobních informací dárců.